

diplomával rendelkezők) életútjának különbségeit életük első 25 évében – példájukkal szemléltetve a poszt-adoleszcens életutak folyamatait és következményeit. Ezt követően egy „szkepszis-mutató” megkonstruálása révén összevetem a két csoport gondolkodásmódjának egyes aspektusait, jellegzetes eltéréseit („mi kell a boldoguláshoz...”).

Az életutak problémaköréhez kapcsolódóan elemzem az „Életünk fordulópontjai” című kutatás első hullámának adatait: megvizsgálom három életesemény (az első gyermek, a teljes állás és az önálló lakás) idősoros adatait az elmúlt fél évszázadban. Arra vagyok kíváncsi, hogyan alakult a fiatalok élete 20, 25 majd 30 éves korukig: milyen szintjét érték el az „önállósodásnak” (ez esetben 8 életeseményt követelem nyomon). A nagyszabású adatbázis lehetővé teszi, hogy 1951-től 2000-ig évről évre külön elemezzem az iskolázottság szerint elkülöníthető csoportokat 25 éves korukban. A mintegy 50 éves idősor adatai révén bemutatom az életutak fontosabb fordulópontjainak időbeli változásait, iskolázottság szerint „rétegspecifikus” jellegzetességeit, a poszt-adoleszcens jelenségek jeleit a magyar társadalomban.

Kaiser Tamás¹⁰⁹, PhD

A többszintű kormányzás és a regionális modernizáció (Multi-level governance and regional modernization)

Az előadás célja, hogy feltárja a többszintű kormányzás elméleti hátterét, beleértve a politikatudomány különböző területein alkalmazott megközelítéseket. A megközelítések sokszínűsége ellenére négy alapvető sajátosság emelkedik ki, ami egyben megteremti az alapját a további akadémiai és alkalmazott politikatudományi kutatásoknak. Az első a nem-állami szereplők megjelenése a különböző döntéshozatali szinteken; a második az egyes szinteket összekapcsoló közpolitikai hálózatok, a harmadik az állam szerepének megváltozása, a negyedik pedig a demokratikus részvételi formák és a hatékony kormányzás együttélésének problematikája.

A többszintű kormányzás jelenségére az Európai Unió regionális politikájának végrehajtása során figyelt fel a politikatudomány, és a koncepció azóta is meghatározó helyet foglal el az európai tanulmányok elméleti és módszertani eszközrendszerében, gyakran összekapcsolódva a vertikális és horizontális európaizáció tartalmával és fogalmi kereteivel. Az előadás második része ennek megfelelően azt vizsgálja, hogy mely közpolitikák mentén, milyen feltételek mellett és intézményi modellekben valósul meg a többszintű kormányzás a közép-európai tagállamok régióinak egyes esetében. A probléma aktualitását mutatják azok a közigazgatási és közpénzügyi reform folyamatok, amelynek tengelyében az EU-konform intézményi és társadalmi felzárkózás modernizációs feltételrendszerének kimunkálása és bevezetése áll.

A harmadik rész a többszintű kormányzás „alsó szintjét”, a regionális kormányzás külső és belső feltételrendszerét mutatja be elsősorban a hazai regionalizálás fejlődése és perspektívái nézőpontjából. Ebben az összefüggésben a régió olyan területi tökével rendelkező entitásként értelmezhető, amely rendelkezik a megfelelő társadalmi és politikai legitimitációval, önálló finanszírozási forrásokkal, intézményi és adminisztratív kapacitásokkal. A vertikális európaizálás kiteljesedése mellett előtérbe kerül a horizontális európaizálás, amelyben a többszintű kormányzás azonos szintű és érdekű szereplői intenzív és változatos formában működő kapcsolatokba lépnek egymással. Ennek specifikus eseteként az előadás

¹⁰⁹ Pannon Egyetem

különösen az európai térbe történő bekapcsolódás lehetséges csatornáinak, a regionális hálózatoknak a szerepét tárgyalja az érdekek megjelenítése és érvényesítése szempontjából.

Kanczler Balázs¹¹⁰

A rendszerváltás, mint válságmegoldás Magyarországon 1989

(The political changing, than crisis solution in Hungary 1989)

A strukturális destruktív konfliktus esetében nincs esélyük az egyéneknek a konfliktus konstruktív transzformációjára. Ezekben az esetekben a győztesek és a vesztesek kollektív sorsa vár rájuk, melyből a menekülés az egyetlen kiút. A résztvevőket kölcsönösen elemésztő, destruktív bővös kör nemzedékek életén ivelhet át, kisebb-nagyobb megszakításokkal, vagy azok nélkül. Az olyan társadalmakban, melyekben az egyének nagy tömegei számára szabad mozgástér biztosított, jobbak az esélyek a destruktív konfliktusok megoldására. A szervezeteknek, csoportoknak, személyeknek, akik a konfliktusok hordozói, lehetőségük van arra, hogy a felmerült konfliktusokat enyhítsék, vagy megoldják. Ha nem képes kreatív módon egy szervezet reagálni a létezésével kapcsolatos külső konfliktusalakító mozzanatokra, akkor a belső konfliktusok természete is megváltozik. Az államszocializmus csődje intő példa azon társadalmak számára, melyek a diszfunkcionális tünetekre a kreativitás és innováció helyett bürokratikus szervezetek létezésével reagálnak. A válság sújtotta szervezetek tagjaira a zavartság, a düh, a frusztráció és a félelem jellemző, s ez lehetetlenné teszi számukra a cselekvés egyetlen megoldási módját, az alapkonfliktust okozó tényezők megismerésére alapozott új stratégiáknak az alkalmazását. A válságba való beavatkozás azok számára lehetséges, akik nem viselnek felelősséget a helyzet kialakulásáért. A destruktív konfliktusok terét a válságba való beavatkozás során, oly módon kell átalakítani, hogy egyre inkább a konstruktív konfliktusok kerüljenek előtérbe.

Kanczler Balázs¹¹¹

Médiaháború Magyarországon 1989-1996

(The media war in Hungary 1989-1996)

A rendszerváltás utáni első parlamenti ciklusban alakult ki a médiaháború. A szocialista rendszer lebomlásáig vezethető vissza ennek kezdete. Ugyanis az MSZMP és az Ellenzéki Kerekasztal tárgyalásokat folytatott a többpártrendszer bevezetéséről, mikor szóba került a médiatörvény megalkotása, de azt a demokratikusan megválasztandó parlamentre hagyták. A választásokat követően a győztes koalíció az MDF, a Kereszténydemokrata Néppárt és a Független Kisgazdapárt nehezményezték az ellenzéki attitűdöktől átfűtött médiastílust. Elvárásokat támasztottak a média irányába, hogy segítse a demokratikusan megválasztott kormányt, de mivel ez nem történt meg, a média liberális túlerejében tematizálták a konfliktust. A médiában dolgozó újságírók úgy érezték, hogy az új hatalom kritizálása újságírói feladatuk, s a kormány panaszkodását konzervatív arroganciaként értelmezték. A kormány a közzszolgálati média feletti teljes hatalom megszerzését látta radikális megoldásként. A kormány a médiatörvény megalkotásáig egy olyan átmeneti állapotot hozott létre, melyben a függetlenség garantálását a televíziónál Hankiss Elemérre, a rádiónál Gombár Csabára bízta, s ehhez jogilag teljes hatalmat kaptak. A médiaháború kirobbanása előtt a

¹¹⁰ Hallgató, Miskolci Egyetem

¹¹¹ Hallgató, Miskolci Egyetem